

Avløp i spredt bebyggelse – Privat avløpsrenseanlegg

Må jeg ha utslippstillatelse?

Hvis du har innlagt vann og ikke er tilkoblet det kommunale avløpsnett, så må du ha utslippstillatelse.

Vær oppmerksom på at informasjonen nedenfor ikke gjelder for eiendommer innenfor nedslagsfeltet til Stakkestadvannet, da det er egne restriksjoner for innlagt vann og behandling av avløp i dette området. Hvis eiendommen din ligger innenfor eller i nærheten av nedbørsfeltet til kommunens drikkevannskilde, ber vi deg ta kontakt med oss for mer informasjon.

Hvilke toalettløsninger krever utslippstillatelse?

Du må søke om utslippstillatelse for alle toalettløsninger med vannklosett, inkludert vakuumtoalett. Også når

- toalettet forsynes med vann fra en mindre vanntank
- det er innlagt vann
- avløpet ledes til en tett tank
- restoverskuddet av urin føres til terreng

Listen er ikke fullstendig, og hver sak må vurderes individuelt. Ta kontakt med oss hvis du har spørsmål.

Hva regnes som innlagt vann og krever utslippstillatelse?

- Vann fra et vannverk, en brønn, et borehull, en vanntank, en bekk eller liknende som ledes via et rør, en ledning, en hageslange, en takrenne eller lignende inn i bygningen. Dette gjelder også sommervann.
- Innvendige vanntanker eller lignende som til sammen er større enn 25 liter, selv om du bærer vannet inn.

Hva regnes ikke som innlagt vann?

Du trenger ikke utslippstillatelse hvis du

- bærer inn vann og du bruker det fra bøtter eller vanntanker som til sammen ikke rommer mer enn 25 liter
- har en utvendig vannpost, for eksempel sommervann fra en bekk

Når trenger jeg ikke utslippstillatelse?

Hver sak vurderes individuelt. Du trenger vanligvis ikke utslippstillatelse hvis du har

- kun gråvann (avløpsvann fra vask, dusj og vaskemaskin) i små mengder, og du ikke har innlagt vann
- biologisk toalett uten restutslipp av urin
- forbrenningstoalett uten restutslipp av urin
- utedo, som i de fleste tilfeller ikke er søknadspliktig

Hvis utslippene er så store at de kan føre til skade eller ulempe for helse og miljø, kan også utslipp uten krav til søknad være i strid med forurensningsloven. Eksempel på det kan være hvis utslippene er nært drikkevannskilder, badevann eller det er flere brukere av samme toalettløsning med utslipp til en sårbar resipient. I slike situasjoner kan du bli pålagt å finne andre løsninger for utslippet.

Hvordan velger jeg riktig avløpsløsning?

Rensekravene til de private avløpsanleggene varierer og er avhengig av lokasjon i kommunen.

Det finnes ulike renseløsninger for separate avløp, for eksempel

- slamavskiller
- tett tank
- infiltrasjonsanlegg
- minirensesanlegg

Hvilken løsning som passer best for ditt avløp, er i hovedsak avhengig av resipient, utslippskrav i området, de lokale naturforholdene og kostnadene for etablering og drift av et anlegg.

Haugesund kommune har en [lokal forskrift om krav til utslipp av avløpsvann fra bolighus, hytter og lignende som ikke er tilknyttet offentlig avløpsnett](#). Kommunen er delt inn i 10 avløpssoner som har egne renskrav. Du må undersøke hvilke krav for rensing som gjelder for der du planlegger å etablere ditt avløpsrenseanlegg.

Før du går i gang med arbeidet, er det viktig at du kontakter en fagkyndig som kan vurdere forholdene på eiendommen din, og kan anbefale både hvilket anlegg du bør bruke, og prosjekteringen av det.

Du finner mye informasjon om mindre avløpsanlegg på hjemmesiden til [Norsk institutt for bioøkonomi \(NIBIO\)](#) og [Avløp Norge](#).

Husk at det er egne restriksjoner for avløpsanlegg i nedslagsfelt til drikkevann. Ta kontakt med oss dersom eiendommen din er innenfor eller i nærheten av nedbørfeltet til kommunens drikkevannskilde.

Hvem er fagkyndig og kan hjelpe deg med utslippstillatelsen?

Forurensingsforskriften stiller krav til at dokumentasjon for alle nye renseløsninger skal gis av **nøytrale fagkyndige**.

En nøytral fagkyndig er et uavhengig foretak eller aktør med tilstrekkelig hydrogeologisk og avløpsteknisk fagkompetanse. Husk at fagkyndig må kunne dokumentere kompetanse og erfaring.

Nøytral fagkyndig skal etablere den renseløsningen som er best egnet ut fra naturgitte forutsetninger, miljø, brukerens interesser og økonomi, uavhengig av type renseløsning eller produsent. Anleggseier står fritt til selv å velge fagkyndig firma/foretak.

Skal avløpsanlegget plasseres nært andres eiendom, vei eller liknende?

Skal avløpsrøret gå under eller gjennom en vei?

Da må du ha en avtale med veieieren, som kan gi deg tillatelse til dette. Veieieren kan være Statens vegvesen, fylkeskommunen, kommunen eller private. Hvem som eier veien, må du sjekke i hvert tilfelle.

Skal avløpsanlegget plasseres på noen andres eiendom?

Da må du ha en avtale med grunneieren. Avtalen må sikre deg retten til etablering, drift, service og vedlikehold av avløpsanlegget. Vi anbefaler at avtalen tinglyses. En kopi av signert avtale vedlegges søknad om utslippstillatelse.

Skal du bruke en grunn som noen andre eier til utstrømningsareal eller infiltrasjon?

Da må du ha en avtale med grunneieren. Avtalen skal sikre deg rett til drift, service og vedlikehold av avløpsanlegget. Avtalen bør tinglyses. En kopi av signert avtale vedlegges søknad om utslippstillatelse.

Skal avløpsanlegget plasseres nærmere enn fire meter fra noen andres eiendom?

Hvis det skal det, må du hente inn nabosamtykke fra naboene.

Skal avløpsanlegget plasseres nærmere enn 50 meter fra en fylkes-, riks- eller europavei?

Hvis det skal det, må du [søke om dispensasjon fra byggeforbudet nært vei](#). Du finner informasjon om dette på Statens vegvesen sine nettsider.

Ansvar for fylkes-, riks- og europaveier er fordelt mellom Statens vegvesen og Rogaland Fylkeskommune.

Skal avløpsanlegget plasseres i nærheten av en kommunal eller privat vei?

For offentlig vei så gjelder [vegloven § 32](#). Det betyr at hvis ditt anlegg skal plasseres nærmere enn 3 meter til offentlig veg, så må du ha skriftlig tillatelse fra riktig vegmyndighet. For kommunale veier så er dette Bydrift i Haugesund kommune. Det er også lurt å sjekke gjeldende [reguleringsplan](#) og [byggegrense](#).

Ta gjerne kontakt med oss hvis du ønsker mer informasjon. Henvendelse sendes per e-post til postmottak@haugesund.kommune.no.

Hvis veien er privat, så må du snakke med de som eier veien og skaffe deg skriftlig tillatelse/avtale hvis veien blir berørt av anlegget. Avtalen bør tinglyses.

Restriksjoner i nedslagsfelt for drikkevann

Alle spillvann- og toalettløsninger i nedbørsfeltet er søknadspliktige og skal godkjennes etter gjeldende krav i klausuleringsbestemmelsene for Stakkestasvannet. Alle bygninger med innlagt vann skal også ha godkjent utslippstillatelse for gråvann (avløpsvann fra vask, dusj og vaskemaskin).

Se også: [Infoside drikkevann](#)

Se også bestemmelser angående drikkevann i kommuneplanens arealdel.

Her kan du finne mer informasjon om nærområdet ditt

[NGU Løsmassekart](#) - Gir en indikasjon på om grunnen på eiendommen din er egnet for infiltrasjon av avløpsvann.

[NVE Atlas](#) - Her finner du informasjon om vassdrag, nedbørsfelt, ras- og flomfare og så videre.

[NGU Granada grunnvannsdatabase har oversikt over registrerte brønner](#). Det kan være brønner som ikke er registrert, så du må alltid undersøke med naboene om hvor de har brønnene sine. Mattilsynet har også informasjon om brønner som leverer drikkevann til to eller flere hus. Hvis det er kommunal vannledning i området så ta kontakt med Haugesund kommune for å få en oversikt over nærliggende ledning.

[Gårdskart \(NIBIO\)](#) – Visning av kart og arealtall for landbrukseiendommer.

[Havnivå Kartverket](#) - Se havnivå og 20-, 200- og 1000-års stormflo her.

[Hos Høydedata ser du LIDAR/laser-kart](#)

[Sjekk i Artsdatabanken om det er rød- eller svartelistede arter i området](#). - Hvis det er det, må du gjøre rede for hvilke tiltak som skal gjøres for å ivareta rødlistede arter og for å hindre spredning av svartelistede arter.

[Kulturminnesøk](#) – Sjekk om det er fredede kulturminner i nærområdet.

[Vann Nett](#) – Kart med vannforekomster

[Forskrift om krav til utslipp av avløpsvann fra bolighus, hytter og lignende som ikke er tilknyttet offentlig avløpsnett, Haugesund kommune, Rogaland.](#) Haugesund kommune har en egen lokal forskrift for spredt avløp. Kommunen er delt inn i 10 avløpssoner som har ulike rensekrav.

[Forskrift om begrensning av forurensning \(forurensningsforskriften\) - Kapittel 12](#) - Krav til utslipp av sanitært avløpsvann fra bolighus, hytter og lignende

Søknadsprosessen for å etablere eller utbedre et avløpsanlegg - Steg for steg

Du må først undersøke om det er kommunal avløpsledning i nærheten av ditt hus. Da trenger du ikke å etablere eget avløpsanlegg, og du trenger ikke å søke om utslippstillatelse hvis du fører avløpsvannet til kommunens avløpsnett. Ta kontakt med oss for å sjekke hvor nærmeste kommunale avløpsledning er. Hvis det ikke er kommunale avløpsledning i nærheten, og du har innlagt vann, så må du etablere privat avløpsrenseanlegg.

Ved etablering av nytt privat avløpsanlegg, så er det **to søknader** som skal sendes inn til kommunen:

1. Søknad om utslippstillatelse etter Forurensingsloven med tilhørende forskrifter (forurensningsforskriften kapittel 12 og lokal forskrift)
2. Søknad om tillatelse til tiltak, etter Plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter

Disse to søknadene behandles av ulike enheter i kommunen, og du må betale et saksbehandlingsgebyr. I Haugesund kommune blir utslippssøknader behandlet av Vann og Avløp, mens søknad om tillatelse til tiltak (byggesøknad) behandles av Byutvikling.

Ta kontakt med oss hvis du har spørsmål til søknadsprosessen.

1. Få hjelp av en nøytral fagkyndig

En fagkyndig hjelper deg med å finne rett type avløpsanlegg for din eiendom og området rundt. Rensekravene varierer fra område til område, og det er de lokale forholdene som avgjør hvilken avløpsløsning som kommer til å fungere best for din eiendom.

2. Ordne med nødvendige dispensasjoner og avtaler

Følgende er lurt å avklare på forhånd:

- Hvilke rensekrav gjelder for ditt område?
- Hvis du ønsker å avvike fra lokale rensekrav så må du legge ved en faglig begrunnelse i søknad om utslippstillatelse.
- Hvis anlegget plasseres 3m eller nærmere til offentlig vei, så må du ha skriftlig tillatelse fra riktig vegmyndighet.
- Hvis du skal legge avløpsanlegget i nærheten av en vei, må du ha dispensasjon fra [byggeforbudet](#).
- Hvis avløpsrøret skal gå gjennom en vei, må du ha en avtale med den som eier veien om at dette er greit.

- Hvis hele eller deler av avløpsanlegget (inkludert rør) ligger på en grunn som noen andre eier, må du ha en avtale med grunneieren. Avtalen skal sikre deg retten til å etablere, drifte og vedlikeholde avløpsanlegget. Vi anbefaler at avtalen blir tinglyst på alle eiendommer som inngår i avtalen.
- Hvis noen andre eier grunnen du bruker til utstrømningsareal, må du ha en avtale om å bruke grunnen med grunneieren. Vi anbefaler at avtalen blir tinglyst på alle eiendommer som inngår i avtalen.

Se også: [Skal avløpsanlegget plasseres nært andres eiendom, vei eller liknende?](#)

Se også: [Her kan du finne mer informasjon om ditt nærområde](#)

3. Send ut nabovarsel

Etter at nøytral fagkyndig har valg en avløpsløsning, skal det sendes ut nabovarsel. Skjema for nabovarsling finnes på [Lenke til direktoratet for byggkvalitet](#).

Nabovarselet skal omfatte følgende:

1. Nabovarsel skjema med beskrivelse av avløpsanlegget
2. Søknad om dispensasjon (kun hvis du ønsker å fravike krav i lokal forskrift)
3. Situasjonsplan som viser renseanlegg og utstrømningsområde som kan berøre naboer.

Nabovarsel kan for eksempel sendes per e-post, via [Altinn, som er en internettportal for digital dialog mellom næringslivet, privatpersoner og offentlige etater](#) eller [Send inn digitale byggesøknader](#).

Du må sende nabovarsel naboer, samt til parter nedstrøms (i den samme retningen som utslippet renner) som kan bli berørt av utslippet, selv om de ikke er direkte naboer. Husk at nabovarsel også skal sendes til alle relevante brukerinteressenter (for eksempel velforening, badefasiliteter mm).

Hvis du allerede har varslet naboer om avløpsrenseanlegget ved søknad om byggetillatelse, så trenger du ikke å varsle naboene på nytt når du søker utslippstillatelse, eller motsatt (med forbehold om at tilstrekkelig informasjon om anlegget ble gitt til naboene første gang de mottok varsel).

Kvittering for nabovarselet samt innkomne merknader **skal** vedlegges utslippssøknad og søknad om byggetillatelse.

4. Søke om utslippstillatelse

Når naboens samtykke foreligger, kan det sendes inn en søknad om utslippstillatelse. Det er den fagkyndige som skal søke om utslippstillatelse.

Søknaden skal beskrive stedlige forhold (over og under terreng) og det skal gis en faglig begrunnelse for hvorfor man foreslår den valgte avløpsløsningen. Ikke glem å skrive om resipientens tilstand og hvordan man vurderer at den vil tåle dette utslippet. Hensynet til brukerinteresser (spesielt drikkevann) må ivaretas.

Hvis det ønskes å avvike fra kravene i lokal forskrift eller andre bestemmelser må dette begrunnes i søknaden.

Hvis søknaden er komplett når vi får den, kan det være opp til seks ukers behandlingstid. Hvis søknaden ikke er komplett, tar det lengre tid. Søknad om utslippstillatelse sendes til oss i vår Entreprenørportal av et fagkyndig firma.

Du må betale saksbehandlingsgebyr når søknaden er ferdig behandlet.

Hva skal utslippssøknaden inneholde?

Søknaden skal svare på alle punktene i [Forurensingsforskrift §12-4](#). Husk å legge ved alle relevante vedlegg til søknaden.

5. Søke om byggetillatelse

Etter at du har fått utslippstillatelse, kan du søke om byggetillatelse. Dette er det et firma med ansvarsrett og rett kompetanse som skal gjøre på vegne av deg. Ta kontakt med Byutvikling hvis du har spørsmål om søknadsprosessen ved søknad om byggetillatelse.

Du finner informasjon og veiledning om hvordan du søker om tillatelse til tiltak på våre nettsider.

Se også: [Bygge, rive eller endre](#)

Vedlegg som er viktige å få med i byggesøknaden med tanke på nytt avløpsanlegg er:

- Kvittering for nabovarsel
- Erklæring om ansvarsrett for involverte parter
- Gjennomføringsplan
- Situasjonsplan
- Beskrivelse av valgt avløpsanlegg
- Godkjent utslippstillatelse med tilhørende rapporter
- Serviceavtale med leverandør
- Tinglyste erklæringer hvis tiltaket berører annen eiers grunn

6. Avløpsanlegget må bygges av en godkjent entreprenør eller rørlegger

Når avløpsanlegget skal bygges, må det gjøres av en godkjent entreprenør eller rørlegger. Hvis du ønsker å bruke en entreprenør som ikke er godkjent, må denne entreprenøren gjøre jobben sammen med en godkjent rørlegger. Valgt entreprenør/rørlegger må også sende inn rørleggermelding for tiltaket. Rørleggermeldingen sendes digitalt i vår [entreprenørportal](#). Husk at anlegget skal monteres etter leverandørens monteringsinstruks.

For å unngå skader på kabler og rør, må du finne ut av hvor de ligger før du setter spaden i jorden. Ta kontakt med relevante etater for utsendelse av kart.

7. Søke om ferdigattest

Avløpsanlegget kan ikke tas i bruk før du har fått ferdigattest. Søknad om ferdigattest sendes av utførende til kommunens byggesaksavdeling. Husk at det også skal sendes inn

rørleggermelding (ferdigmelding) i forbindelse med søknad om ferdigattest. Dette gjøres i vår [entreprenørportal](#). Husk å legge ved alle relevante vedlegg.

En ferdigattest bekrefter at byggearbeidene er ferdigstilt og avslutter kommunens saksbehandling.

Se også: [Bygge, rive eller endre](#)

8. Til slutt

Når du har mottatt ferdigattest så kan du ta anlegget ditt i bruk. Ha også årlig service (hvis ditt anlegg krever det) og ha jevnlig inspeksjon av anlegget.

Haugesund kommune er forurensings- og tilsynsmyndighet for alle avløpsanlegg som er omfattet av [forurensingsforskriften kapittel 12](#). Dette betyr at Haugesund kommune vil utføre tilsyn ved ditt anlegg for å sikre at vilkår gitt i utslippstillatelsen følges, og at anlegget ditt ikke forurenses.

Alle avløpsanlegg som produserer avløpsslam, skal inngå i interkommunal ordning om slamtømming. Det er HIM som er ansvarlig for slamtømming i Haugesund kommune. Når du har fått ferdigattest, så må du ta kontakt med HIM for å avtale tømming av ditt avløpsanlegg.

Se også: [HIM slamtømming](#)